Ч. 181 Субота 14 (26) серпня 1893. Рôкъ III.

Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и Администрація улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лишь франкованѣ.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Ґазеты Львôвскои".

Передплата у Львовѣ въ Администраціи „Ґазеты Львôвскои" и въ ц. к. Старостствахъ на провінціи:
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року 1 зр. 20 к.
на чверть року — 60 к.
мѣсячно . — 20 к.
Поодиноке число 1 к.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . — 45 к.
Поодиноке число 3 к.

Помôчь для потерпѣвшихъ вôдъ повени.

Заповѣджена правительствомъ помôчь для потерпѣвшихъ вôдъ повени стала ся вже дѣломъ. Вѣденьска ґазета урядова оголосила Найв. розпорядженє цѣсарске, силою котрою признячае ся для потерпѣвшихъ вôдъ повени въ Галичинѣ и Буковинѣ та въ Тироли на розданє беззворотныхъ запомогъ суму 240.000 зр. Сума ся, призначена спôльно на три краѣ, есть очевидно за мала, щобы могла принести значну пôльгу, але правительство обѣцюючи помôчь заповѣло на передъ, що есть то лишь хвилева помôчь, а коли збере ся Рада державна на осѣнну сесію, то оно предложить ѣй вôдповѣдный проектъ закона о дальшôй помочи.

Комітетъ ратунковый, основаный заходами львôвскои Рады мѣскои, оголосивъ слѣдуючу вôдозву:

На рôльниковъ у нашôмъ краю впало знову велике нещастє. Безнастанни зливы знѣвечили въ бôльшôй части краю цѣлу надѣю рôльника, такъ, що въ тôй части сегорôчный збôръ не выстане анѣ на засѣвъ, анѣ на выживленє рôльничого населеня до слѣдуючихъ живъ. Богато рѣкъ прибуло и залило значни простори краю, забрали не лише плоды польни, але знѣвечили и цѣлый добутокъ селянъ, хаты и загороды ихъ. Наслѣдкомъ того буде въ значнôй части краю голодъ, а черезъ те и недуги, а бракъ зерна на засѣвъ дасть ся почути при живахъ на другій рôкъ. Помôчь зъ публичныхъ фондôвъ державы и краю не може нѣколи въ такихъ выпадкахъ выстарчити. Сама суспôльность мае обовязокъ, а заразомъ и свôй интересъ въ тôмъ, щобы добровôльными жертвами доповнити помôчь публичну. Почуте народнои солідарности накладае на насъ сей обовязокъ. Жертвами переконаймо населенє рôльниче, що всѣ на тôй земли чуемо ся братами, котрі въ недоли помагають собѣ щиро и радо. Въ тôй цѣли завязали мы зъ ініціятивы Рады мѣста Львова „Городяньскій комітетъ ратунковый", котрый буде збирати братни жертвы и старати ся о якъ найлучше ихъ ужите на помôчь для голодныхъ, на доставу зерна на засѣвы. До тыхъ жертвъ взываемо нашъ загалъ и мы певни, що нѣхто не вôдрече ся того обовязку. Всякі датки просимо присылати пôдъ адресою: „Городяньскій комітетъ ратунковый въ президіи мѣста Лєвова".

У Львовѣ, дня 21 серпня 1893.

Дръ Мархвицкій
віцепрезидентъ мѣста.

Кн. Бісмаркъ противъ прускои захланности.

Кн. Бісмаркъ выголосивъ недавно тому въ Кіссінґенѣ дуже цѣкаву и характеристичну бесѣду, о котрôй, коли бы то не говоривъ якъ разъ кн. Бісмаркъ, можна бы думати, що она вымѣрена выключно лишь противъ прускои захланности. Але знаючи історію сего на всякій случай великого чоловѣка, можна таки добачити, якъ зъ бесѣды тои вылазить, якъ шило зъ мѣшка, завзятôсть и охота пкодженя теперѣшному цѣсареви на кождôмъ кроцѣ. Найновѣйша бесѣда кн. Бісмарка мае очевидно на цѣли кинути пôдозрѣнє на Прусы и пруску династію, що они стремлять теперь поволи до усуненя всѣхъ удѣльныхъ княжествъ и заведеня одностайнои державы пôдъ панованемъ одной династіѣ Гогенцоллернôвъ. Кн. Бісмаркъ сказавъ мѣжь иншимъ:

Сполучивши нашѣ силы въ 1870 р. забезпечили мы собѣ народну независимôсть, котру и дальше може удержати лишь єднôсть. Минули вже часы, коли у Франціи думано, що вôйна зъ Нѣмеччиною есть лишь поѣздкою для приємности до Берлина. Але того, що сотворено, не треба бажати заступити чимсь иншимъ, а на всякій случай не тою одностайною державою прускою, котрои домагають ся пôвурядовѣ голосы прасы. Творячи одностайнôсть, старавъ ся я погодити зъ нею все що было можна. Численнѣ оваціи суть доказомъ, що моя політика была добра. До тыхъ Прусакôвъ, котрі зъ того суть невдоволенѣ и все хотѣли бы сховати до свого мѣшка, вôдзываю ся: Вы есте партикуляристами, не видите Нѣмеччины поза Прусами. Пôдъ конецъ мого вѣку бере мене журба, коли дивлю ся на змаганя, стремлячѣ до запропащеня конституційнои власти цѣсарскои. Кождого Нѣмця сполучае тѣсна звязь зъ династіею, а династію зъ Нѣмеччиною. Не справедливо роблять менѣ закиды, що я выкликую борбу противъ правительства, щобы пôднести свôй особистый вплывъ. Маю чей право высказувати свою гадку.... Обовязкомъ нашимъ есть ганити похибки, бо старый курсъ мае за собою сорокълѣтни досвѣды. Правительство повинни стерегти ненарушимости конституціѣ державы; соймы повинни рушити ся и пôднести сильнѣйшій голосъ якъ то было доси.

Пошести въ середныхъ вѣкахъ.

Посля Н. Изенбека.

Вже другій рôкъ зъ малыми перервами лютить ся холера въ Европѣ и забераючи жертвъ безъ лѣку ширить пострахъ по всѣхъ краяхъ. Неоминула и нашъ край та навѣстила и его. Але теперь вже анѣ холера анѣ нѣяка пошесть не такъ страшна, якъ была давными часами, бо люде не только вже придумали всѣлякі способы, щобы вôдъ пошестей успѣшно боронити ся, але й не такъ забобонни, якъ были давнѣйше; вже бôльше просвѣчени и не дають ся застрашити всѣлякимъ поговôркамъ. А звѣстна рѣчь, що не лишь всяка пошесть, але навѣть и звычайна слабôсть, скорше бере ся тыхъ, що дуже ѣѣ боять ся. Пошести въ нашихъ часахъ стратили вже свою давну силу. Але далеко страшнѣйши были пошести въ середныхъ вѣкахъ а было ихъ кôлька, про котрыхъ згадки лишила ще до нинѣшного дня.

Найстрашнѣйшою мабуть была такъ звана „чорна смерть". Що то была за пошесть и якъ она проявляла ся, трудно нинѣ сказати, бо въ тогдѣшныхъ часахъ нѣкому и на гадку не прийшло ѣѣ розслѣджувати. Люде лишали мерцѣвъ въ хатахъ та на улицяхъ и розбѣгали ся на всѣ стороны; не было навѣть кому мерцѣвъ хоронити. Въ декотрыхъ мѣстахъ Нѣмеччины наймали власти послѣдныхъ волоцюґôвъ и заставляли ихъ хоронити помершихъ. Они ходили зъ довгими гаками хата вôдъ хаты, вытягали ними мерцѣвъ и такъ тягнули улицями та кидали до великихъ спôльныхъ ямъ та засипували ихъ тамъ вапномъ и землею. Розумѣе ся, що при сѣй нагодѣ не занедбували тѣ посѣпаки и рабувати домы стоячи пусткою. Люде не знаючи причины тои пошести, стали пôдозрѣвати жидôвъ, що то они затроюють керницѣ христіяньскѣ и почали збыткувати ся надъ ними, мучити ихъ та выганяти зъ краю. Мабуть зъ того то часу лишило ся у жидôвъ до нинѣшного дня найбôльше у нихъ прокляте: „а шварце юръ золь діхъ трефенъ" (чорныхъ рôкъ бы тебе побивъ). У насъ про ту чорну смерть не стрѣчаешь въ народѣ нѣякои згадки; за то приповѣдають люде о джумѣ, але чи то была та джума, якъ ще й теперь проявляєсь въ Азіи, чи та сама пошесть, що лютилась въ захôднôй Европѣ, годѣ нинѣ сказати.

Чорна смерть або „великій поморъ", якъ ту пошесть такожь называли, проявлялась пôсля опису давныхъ лѣтописей тымъ, що люде доставали сильнои горячки, выбуху кровы, на тѣлѣ показували ся великѣ боляки и чорнѣ плямы и напухали всѣ железа. У насъ приповѣдають, що пôдчасъ джумы доставали люде пôдъ пахами великѣ чорнѣ боляки и умирали до кôлькохъ годинъ, а зъ того можна бы вносити, що й у насъ была якась пошесть въ родѣ тои чорнои смерти. Першій разъ появила ся чорна смерть въ 1348 роцѣ на полудневôмъ побережу Европы и перенеслась зъ вôдси дуже скоро на всхôдъ черезъ пôвнôчну Италію до Каринтіѣ, Стиріѣ и Австріѣ, а на захôдъ черезъ долину Роны до Швайцаріѣ и Бурґундіѣ. Зъ початкомъ 1350 р. дôйшла она была ажь до Ютляндіѣ, Шлесвиґа и Гольштина, а всюды ишла она туды, куды вели великѣ шляхи комунікаційнѣ и торговельнѣ. Въ першôй хвили оминала пошесть всѣ тѣ стороны, що стояли зъ далека вôдъ великихъ шляхôвъ комунікаційныхъ, або были вôддѣленѣ горами и декотрыхъ мѣсцевостей таки зовсѣмъ не дôткнула ся. У всхôднôй Франконіи та въ Чехахъ появила ся она длятого ажь въ 1359 р. и прокидала ся тутъ дуже слабо. Подôбно стало ся и зъ Шлескомъ; у Вроцлавѣ проявила ся та пошесть ажь въ 1370 р. зъ вôдки мимо строгои карантаны дôстала ся и до Польщѣ.

Въ першихъ рокахъ, коли пошесть лишь была появила ся, взявъ бувъ людей такій страхъ и переполохъ, що нѣхто и не подумавъ о тôмъ, щобы новой слабости близше придивити ся та розслѣдити ѣѣ причины. Ажь пôзнѣйше стали люде шукати причины пошести въ якихсь проявахъ въ природѣ. Ученѣ зъ тыхъ часôвъ стали вказувати на землетрясенє зъ 25 сѣчня 1348 р., котре наробило было значнои шкоды. Осередкомъ того землетрясеня было мѣсто Вілляхъ а ученѣ стали доказувати, що то тамъ добула ся зъ пôдъ землѣ „земна пара", котра затроила и заразила весь воздухъ. Середновѣчна забобонность, яка панувала тогды въ широкихъ масахъ темныхъ людей, обняла была й умы свѣтлѣйшихъ людей и всѣ хочь зъ великимъ страхомъ розповѣда-

Переглядъ политичный.

Міністерство справъ внутрѣшныхъ выдало розпоряджене, силою котрого политичнѝ округи урядовѝ Радовцѣ и Сучава на Буковинѣ мають були роздѣленѝ, а въ Ґурагуморѣ мае бути утворене нове староство.

Доповняючѝ выборы пословъ до Рады державнои зъ мѣста Львова на мѣсце дра Смольки и зъ громадъ сѣльскихъ въ округѣ ярославскôмъ на мѣсце помершого ґр. Волод. Козебродского назначено на день 30 вересня с. р.

Зъ Праги доносять, що поліція вôдкрыла тамъ тайну друкарню анархістичну и арештувала 14 людей.

Помершій въ ночи зъ дня 23 на 23 с. м. ґоттайскій кн. Ернестъ II. гравъ велику ролю политичну, хочь бувъ маленькимъ монархомъ, котрого держава мала ледви кôльканацять миль квадратовыхъ. Вôнъ бувъ спорідненый зъ многими пануючими родами и патріярхомъ пануючихъ монарховъ въ Бельґіи, Портуґаліи и Болгаріи. Здае ся, що головно его впливы причинили ся до того, що кн. Фердинандъ кобурскій удержавъ ся на престолѣ болгарскôмъ. Покойникъ бувъ также найпершимъ изъ тыхъ нѣмецкихъ князѣвъ, що причинили ся до сполученя нѣмецкои державы и основаня нѣмецкого цѣсарства. Кн. Ернестъ померъ бездѣтно а его наслѣдникомъ ставъ кн. Альфредъ, братъ кн. Уельского.

Новинки.

Львôвъ дня 25 серпня.

— **Перенесене.** Офіціялъ почтовый Теофіль Косонога перенесеный зô Львова до Закопаного на управителя почты.

— **Найд. Архикнязь Леопольдъ Сальваторъ** разомъ зô своею Жевою звидѣвъ передвчера львôнску стацію ратункову въ ратуши; бараки епідемічнѝ и холеричнѝ за рогаткою янôвскою и закладъ для невылѣчимыхъ имени Билиньского.

— **Конкурсы.** Окружна рада шкôльна въ Бродахъ розписуе конкурсъ на посаду директора при женьскôй школѣ выдѣловôй въ Бродахъ зъ платнею и додатками въ высотѣ 1100 зр. и на посады трехъ учительокъ зъ платнею 770 зр. Поданя треба вносити до 20 вересня,— Окружна рада шкôльна въ Яворовѣ оголошуе конкурсъ на посады двохъ молодшихъ учителѣвъ при школахъ въ Яворовѣ и учителѣвъ: въ Будини, Моранцяхъ, Новосѣлкахъ, Порудна, Селискахъ, Вôльцѣ росновской. Поданя треба вносити до 25 серпня.

— **Дирекція ґімназіѣ академічнои у Львовѣ** оповѣщуе: 1) Устный испытъ зрѣлости въ речинци осѣннôмъ (цѣлый и поправка) розпôчне ся 18 вересня. Абітурієнты мають зголосити ся въ дирекціи найдальше 10 вересня; 2) прочѝ испыты: вступнѝ до клясы приготовляючои, до клясы першои и до клясы II - VIII., также поправки у всѣхъ клясахъ, та вписы до всѣхъ клясъ вôдбудуть ся въ тыхъ самыхъ речинцяхъ, що звычайно. Хто припôзнить ся, буде принятый тôлько за дозволомъ краевои рады шкôльнои. — Звертае ся увагу П. Т. Родичѣвъ и опѣкунôвъ на те, що кождый ученикъ, що наново до ґімназіѣ вступае, мусить безусловно выказати ся метрикою; а тѝ, що перервали свою науку, также леґальнымъ и точнымъ свѣдоцтвомъ моральности.

— **Новый урядъ почтовый** буде отвореный дня 1 вересня въ Райтаровичахъ повѣта самбôрского.

— **Холера.** Дня 23 серпня захорували на холеру: въ Делятинѣ и Надвôрнôй по 4 особы, въ Добротовѣ 1, у Воскресинцяхъ 1. Померли: въ Делятинѣ 2 особы, въ Надвôрнôй 4, у Хлѣбичинѣ польнôмъ 1 особа.

— **Записы** до львôвскихъ шкôлъ народныхъ и выдѣловыхъ розпôчнуть ся дня 29 серпня и будуть тревати до 31 включно. Наука шкôльна розпôчне ся дня 3 вересня торжественнымъ богослуженємъ. Испыты поправчѝ будуть вôдбувати ся 1 и 2 вересня.

— **Анкета промыслова у Вѣдни,** що передъ кôлькома днями покôнчила свои нарады, радила 300 годинъ, бо вôдбула 42 засѣданѣ, зъ котрыхъ найкоротше тревало 5 годинъ, але були й таки, що тревали 8 а навѣть и 9 годинъ. Паперу списано въ тôй анкетѣ бôльше якъ 20.000 листôвъ, бо на кождôмъ засѣданю записувано ризу паперу зъ 500 листами. Експертôвъ возвано 401 а то: зъ Вѣдня 61, зъ Галичины 85, зъ Австріѣ долѣшнои 17, зъ Австріѣ горѣшнои 10, зъ Каринтіѣ, Тиролю и Буковины по 13, зъ Чехіѣ 73, зъ Моравы 34, зô Шлезка 27, зъ Стиріи 21, зъ Краины 11, зъ Сольногороду 9, зъ Форальберґа 5, зъ Горицiи 4, Трієсту 3 и зъ Дальматіѣ 2. Явило ся передъ комісією и вложило зôзнаня 365 експертôвъ. Титуломъ діетъ и коштôвъ подорожи выплачено имъ звыжъ 15.000 зр., посламъ засѣдаючимъ въ комісіи плачено по 15 зр. денно діетъ, разомъ звыжъ 10.000 зр., стеноґрафы коштували 6000 зр., а паперъ, приборы до писаня и кошты друку протоколôвъ вынесуть що найменше 10 000 зр., т. зн. що само зôбране матеріялу до реформы закона промыслового коштуе близько 45.000 зр. Треба надѣятись, що сей выдатокъ принесе добрѝ успѣхи.

— **Трамвай паровый** зô Львова до Янова, а взглядно и до Яворова буде небавомъ будовати ся. Галицкій банкъ гіпотечный, ґр. В. Сѣмѣньскій и ґр. Романъ Потоцкій одержали вже на се концесію. На тôмъ шляху придасть ся справдѣ така комунікація, бо безъ неи тѝ мѣста розвивають ся дуже помалу.

— **Могилу Квѣтки-Основяненка** такъ описуютъ російскѝ часописи: На холодногôрскôмъ кладовищи въ Харковѣ стоить памятникъ Квѣтки, поставленый заходами его родины. Памятникъ сей невеликій, скромный, ледви замѣтный середъ другихъ намогильныхъ памятникôвъ, зробленый зъ бѣлого мармуру, теперь постарѣвъ ся, пожовкъ и трохи не паде. На верху памятника бувъ давно хрестъ, теперь его нема; а самъ памятникъ въ богато мѣсцяхъ ушкодженый, пооббиваный та подрапаный. Зелѣзна огорожа, котрою памятникъ обведеный, также не лучша: дверцѣ десь щезли, а сама огорожа погнута и ушкоджена; якъ була помальована, зовсѣмъ не знати. Середъ огорожѣ нема нѣ одного дерева, нѣ одного корчика, лише бурянъ та широколистый лопухъ ростуть собѣ свобôдно. Межи памятникомъ а стѣнами огорожѣ повстала котлина, въ котрôй у слоту стоить вода на пôвъ аршина (лôктя) глубока. Словомъ — забута людьми могила, убога и запущена. Сумно глянути на ню; на думку приходить, якѝ потомки рôвнодушнѝ жу памяти одного зô славнѣйшихъ людей. А тымчасомъ направа могилы не коштувала бы богато. Зôбрати ту суму повиннѝ почитателѣ его таланту.

— **Нафта въ Добромили.** Въ Гучку пôдъ Добромилемъ вышлѣдили, що въ тамошнôй земли находить ся ропа, и стали вже вертѣти керницю. Коли то покаже ся правдою, то въ Добромили и въ околици оживить ся промыслъ.

— **Туча зъ вихромъ** и громами лютила ся вчера вечеромъ надъ Львовомъ и тревала до пôзнои ночи. Надôйшла зъ пôвночи. Львôвска стація метеорольоґічна заповѣдала погоду и що дощу не буде, а тымчасомъ... не вгадали львôвскѝ астрономы.

— **Ориґінальный самоубійникъ.** Въ Біґарѣ коло Великого Вараждину ишовъ сими днями тамошный мешканець Михайло Саркочій помалу до дому. По дорозѣ стрѣтивъ громадку людей, станувъ при нѣй и зовсѣмъ спокôйно спытавъ ся: „Чи вы бачили щось такого?“ Коли люде спытали ся: що именно?“ — вынявъ Саркочій револьверъ зъ кишенѣ, стрѣливъ до себе и неживый упавъ на землю.

— **Зъ Буковины.** На передмѣстю Клокучки въ Чернôвцяхъ посваривъ ся Кость Телега зô своєю жѣнкою, звязавъ ѣй руки и ноги и повѣсивъ єѣ. Але шнуръ урвавъ ся, жѣнка впала и лише потовкла ся. Телега утѣкъ. — При огни въ Сучавѣ попаривъ ся комендантъ сторожи огневои Медеръ такъ, що небавомъ померъ. Також кôлька иншихъ сторожѣвъ попарило ся тяжко. — Въ Новоселици убивъ хтось шинкаря Мендля Комара. — Въ селѣ Буда спалило ся трое людей. — Въ Бадôвцяхъ при ловли рыбъ въ рѣцѣ Сучавѣ втопило ся три сестры, доньки селянина Понескуна.

— **Обманець.** Передъ вѣденьскимъ судомъ присяжныхъ стававъ оногды якійсь Шпільманъ, по званю токарь морскои пѣнки. Минувшого року почавъ вôнъ

ли собѣ зъ певного рода приемностію тѝ вѣсти про появу чорнои смерти. Землетрясене пояснювано тымъ способомъ, що его выкликали нѣбы то планеты Марсъ, Юпітеръ и Сатурнъ своимъ впывомъ на землю. Пôзнѣйшѝ лѣтописцѣ розказують ще бôльше про землетрясеня, повени, зливы та дощѣ, зъ котрыми спадали на землю змиѣ, ропухи, роѣ саранчѣ, про затрону мраку, страшнѝ знаки на небѣ, про кометы и огнистѝ кулѣ, що були нѣбы то ознаками надходячои пошести. Богато сучасныхъ лѣтописцѣвъ ажъ до 1350 р. не знають о тыхъ зъявищахъ нѣчого. Ажъ коли пошесть стала страшно ширити ся, почали розходитись и тѝ пустѝ поговерки. Въ однôй такôй, найстаршôй вѣсти сказано: „Середъ страшныхъ тучей спадали ропухи, змиѣ, ящѣрки та скорпіоны зъ затроєнымъ дощемъ на землю, вôдтакъ убили громы и грады множество людей, наконець упавъ огонь зъ густымъ дымомъ зъ неба и добивъ та знищивъ тѣ послѣднѝ останки всего житя“. Иншѝ лѣтописцѣ писали знова: „Свѣтовый початокъ чорнои смерти лежить въ нечуванôмъ розбурханю елементôвъ въ земли и надъ землею, якого доси не бувало и не буде“, або знова такъ: „Чорну смерть пôдготовили и рознесли страшнѝ трясеня землѣ и окружаючого єѣ воздуха затроєными вѣтрами“.

Лишь мала часть лѣтописцѣвъ казала, що то незвычайне зъявище въ природѣ мало свôй початокъ въ дуже далекихъ сторонахъ, котрѝ называно тодѣ звычайно сторонами „тамъ де перець росте (ubi zinziber nascitur)“; иншѝ не богато надумували ся и доказували, що та пошесть взяла ся таки десь въ ихъ рôднôмъ краю. Сюдячи зъ нинѣшныхъ розслѣдôвъ, можна сказати, що ще найлѣпше догадували ся тѝ лѣтописцѣ, котрѝ доказували, що початокъ пошести пôшовъ изъ полудневыхъ спадôвъ гôръ Гімаляя въ Азіи. Новѣйшѝ розслѣды причинъ холеры показали также, що она первѣстно розôйшла ся также зъ бôльше менше тыхъ самыхъ причинъ.

Рѣчь зовсѣмъ природна, що въ середновѣчныхъ мѣстахъ, де на маленькôмъ мѣсци жило при купѣ дуже богато людей, могла пошесть дуже скоро и сильно розвивати ся. До того ще причиняло ся й то, що люде противили ся дуже всѣлякимъ приписамъ гігієнічнымъ, а про хоронене людей нѣхто не дбавъ и оно вôдбувало ся дуже недбало. У Франціи н. пр. подобно якъ и въ Нѣмеччинѣ займали ся похоронами помершихъ на чорну смерть найпослѣднѣйшѝ люде, злодѣѣ и розбишаки, котрыхъ пущено на то на волю, щобы они вытягали трупôвъ зъ хатъ и хоронили ихъ. Але навѣть и найбôльшѝ очайдухи бояли ся тои страшнои пошести и старали ся забезпечити вôдъ неѣ тымъ, що придумали собѣ винный оцетъ зъ корѣнемъ, котрымъ обмывали себе, коли обдерли трупôвъ до нага та забрали все, що було цѣннѣйшого въ хатѣ. Оцетъ тôй звѣстный ще до нинѣ у Франціи пôдъ назвою: „оцетъ чотирохъ злодѣѣвъ“ (vinaigre des quatre voleurs). Оцетъ тôй вырабляли первѣстно якісь чотири злодѣѣ въ Марсиліи, котрѝ пôдчасъ пошести впадали до хатъ, добивали занедужавшихъ и все ихъ забирали.

Велика нечистота, середъ якои тогды люде жили, нужда и неморальность та велика лѣнивость помагали пошести ще бôльше ширити ся; въ декотрыхъ сторонахъ причиняла ся ще до того й непогода, великѝ зливы та вже сама по собѣ нездорова, багниста земля. Тымъ то й поясняе ся, що та пошесть тягнула ся дуже довго, въ Нѣмеччинѣ н. пр. ажъ до 15 столѣтя, и три разы доходила до своеѣ найбôльшои силы. Коли та велика пошесть закôнчила ся, годѣ докладно означити; здае ся, що она выгасала поволи и такъ само тихцемъ щезла, якъ и тихцемъ була прийшла.

Зъ исторіѣ знаемо, що „чорна смерть“ не лишь переняла всѣ умы нечуванымъ страхомъ, але также и розбудила въ людехъ всѣ поганѝ пристрасти. Люде почали були вôддавати ся всѣлякимъ розкошамъ та розпустѣ и тратили свое майно, хотѣли конче уживати свѣта бодай ще въ послѣднôй хвили. Въ мѣстахъ, котрѝ навѣстила чорна смерть, казали люде: „Ѣджмо и пиймо та уживаймо нинѣ, бо до завтра, хто знае, чи вже дôждемо!“ Люде убирали ся або въ дуже дорогѝ рѣчи або такъ неприлично, що ажъ н. пр. въ 1356 р. мусѣло правительство въ Нѣмеччинѣ видати розпоряджене що до одежѣ и ношѣ. Побожнѣйшѝ записували цѣле свое майно на церковь и зъ того пôшло, що церкви и монастирѣ стали вôдъ того часу дуже богатѝ. Въ слѣдъ за тымъ розпочали ся будовы величавыхъ домôвъ Божихъ и прекрасныхъ монастирѣвъ. На политичнѝ вôдносины мала та пошесть лишь дуже малый

оголошувати въ часописяхъ краєвыхъ и заграничныхъ анонсы, въ котрыхъ поручавъ нѣбы вынайденый собою „интензивный приладъ свѣтляный", що выдає гарне свѣтло безъ сѣрнички лише по выйменю корка. Сей приладъ поручавъ вôнъ особливо зарядамъ купелевымъ, готелямъ, купцямъ и т. ин. Кôлькасотъ легковѣрныхъ зловило ся на сю приману и спровадило тй прилады по цѣнѣ вôдъ 5 до 15 зр. Однако дуже завели ся, бо замѣсть сподѣваного „интензивного приладу свѣтляного" дôстали звычайну фляшочку, въ котрôй було кôлька ложокъ звычайного олѣю у кусникъ фосфору По вôдоткваню фляшочки выдававъ фосфоръ въ наслѣдокъ оксидованя на хвильку слабе свѣтло. Обманця арештовано и найдено мешканю новыхъ замовлень того „приладу" на 7 000 зр. За анонсы завинивъ вôнъ рôвнымъ часописямъ 4.000 зр. Трибуналъ засудивъ єго на 5 лѣтъ тяжкои вязницѣ.

— **Самоубійство.** Воякъ 4 компаніѣ 10 полку въ Перемышли, именемъ Войтовичъ, котрый прийшовъ на вправы войскові дня 21 с. м. ранивъ себе три разы баґнетомъ въ горло, а два разы въ черево. Черезъ те за годину померъ.

— **Крадѣжъ и убійство.** До вдовы по учителю ґимназіѣ Маріѣ Гінце въ Херсонѣ, котра має двѣ дорослі доньки, приѣхавъ недавно єѣ сестрѣнець Анатоль Оскаръ Отто, 18 лѣтный молодець, слюсарь, котрый замешкавъ у тѣтки, закимъ найшовъ заняте. Мимо того, що Отто мавъ родичѣвъ убогихъ, выдававъ вôнъ у Херсонѣ богато грошей. Одна зъ доньокъ панѣ Гінце, Кляра, завважала разъ у него сторублѣвку, почала его подозрѣвати, а вôдтакъ и спытала ся, звôдки вôнъ грошѣ бере. Спершу доказувавъ вôнъ, що тй грошѣ заробивъ, а вкôнци признавъ ся, що тй грошѣ укравъ своѣй любцѣ, зъ котрою знавъ ся въ Батумѣ. Тогды Кляра почала намовляти брата, щобы скрадені грошѣ вôдославъ пошкодованôй до Батуму. Отто не хотѣвъ на се пристати, але вкôнци згодивъ ся. Отже урадили поѣхати до Одесы и звôдтамъ выслати грошѣ до Батуму, щобы обкрадена не знала, хто єѣ обôкравъ. Закимъ выѣхавъ до Одесы, Отто роздумавъ ся и заявивъ рѣшучо, що не вôдôшле грошей. Теперь розповѣла Кляра все матери; мати такъ само намагляла Оттона звернути грошѣ. Але то не помогло. Отто вперъ ся и не пôславъ грошей. Вкôнци дня 29 липня, коли панѣ Гінце выйшла рано зъ дому, настала велика суперечка межи Клярою а братомъ. Въ пересердю стрѣливъ Отто до Кляры, сидячои на канапѣ, и забивъ єѣ на смерть; вôдтакъ стрѣливъ собѣ два разы въ черево. Закимъ и самъ померъ, прийшовъ судя слѣдчій. Отто признавъ ся, що убивъ сестру, але не сказавъ, що грошѣ укравъ. При нѣмъ найдено 1.900 рублѣвъ въ кишени.

— **На будову руского театру** зложили: На руки о. Гординьского пароха зô Скла зложивъ п. Иванъ Конопка властитель дôбръ 10 зр. а о. Гординьскій зô Скла 1 зр. — На руки п. Ивана Гуляя зложили въ Любачевѣ: п. Рыбачевскій 1 зр., п. Стахура 50 кр., о. Мрицъ 1 зр. о. Н. Сѣчиньскій 1 зр., комісарь п. Матковскій 1 зр., п. Дакура медикъ зъ Яворова 3 зр., зъ пушки театральнои 2 зр. 55 кр., разомъ 10 зр. 5 кр. — На руки п. Льва Витвицкого въ Долинѣ: Навроцкій ц. к. староста 1 зр., Травнфельдеръ бурмістръ 1 зр., д-ръ Петерсъ лѣкарь повѣтовый 1 зр., Креховецкій господарь 1 зр., Федоровичъ ветеринарь повѣтовый 3 зр., Чарнекъ инспекторъ повѣтовый 1 зр., Ґуминьскій нотарь 1 зр., д-ръ Котловскій лѣкарь мѣскій 1 зр., д-ръ Криштадовичъ лѣкарь мѣскій 1 зр., д-ръ Добровольскій адвокатъ 1 зр., Коссакевичъ касієръ повѣтовый 1 зр., Ястшембскій практикантъ концептовый намѣстництва 1 зр., Яницкій адъюнктъ судовый 1 зр., Щепаньскій кандидатъ нотаріяльный 1 зр., Грицей канцелістъ 1 зр., Мондліхтъ аптикарь 1 зр., Хаче пропінаторъ зъ Выгоды 1 зр., Туртельтаубъ власт. реальности 1 зр., Кріверъ капіталістъ 1 зр., Рейзлеръ пропінаторъ 1 зр., Редішъ пропінаторъ 1 зр., о. Бачиньскій зъ Рахинѣ 50 кр., Чаправьскій учитель 50 кр., Комарницкій вл. реальности 50 кр., Фіхманъ купець 50 кр., Туртельтаубъ дієтарь 50 кр., Макаревичъ адъюнктъ податк. 1 зр., Красуцкій капелянъ войсковый зô Львова 1 зр., Криштадевичъ властит. реальн. зъ Голеня 1 зр., Ротеръ почтмайстеръ въ Выгоды 1 зр., Майзельсъ власт. реальн. 1 зр. — Разомъ зô спродаными купонами 39 зр.

— **Станъ воздуха за минувшй добы** числячи вôдъ 12 год. въ полудне дня 24 серпня до 12 год. въ полудне дня 25 серпня: Середна теплота була + 20 0° Ц., найвысша + 29·0° Ц. вчера по полудни), найнизша + 15·0° Ц. въ ночи. Барометеръ ѣде въ гору (763). Вѣтеръ буде захôдный, середна теплота остане ся + 18·0° Ц., небо буде легко захмарене, хвилевый дощь, погода.

— **Цѣна збожа у Львовѣ** дня 24 серпня: пшениця 8·50 до 9·—; жито 6·25 до 6 50; ячмѣнь 5·50 до 6·75; овесъ 6·25 до 7·—; рѣпакъ 13·— до 13·50; горохъ 7·25 до 10·—; вика —·— до —·—; насѣнє льняне —·— до —·—; бôбъ —·— до —·—, бобикъ 5.75 до 6 25; гречка —·— до —·—; конюшина червона 60·— до 70·—; бѣла 65·— до 85·—; шведска —·— до —·—; кминокъ 24·— до 26·—; анижъ 33·— до 34·—; кукурудза стара —·— до —·—; нова —·— до —·—; хмѣль 125·— до 150·—; спірітусъ готовый 16·— до —·—

Штука, наука и література.

— **„Історіѣ літературы рускои"** проф. д-ра Омеляна Огоновского вышшовъ сими днями накладомъ наукового товариства имени Шевченка части III ой 2 гій вôддѣлъ. На 636 сторонахъ вôсѣмки обговорені писателѣ: Панасъ Мирный, Федоръ Заревичъ, Володимиръ Барвѣньскій, Анатоль Вахнянинъ, Иванъ Франко, Ольга Косачева (Олена Пчôлка), Левъ Василовичъ (Левъ Сапогôвскій), Василь Чайченко, Наталя Кобриньска и коротенько ще инші письменники повѣстеписателѣ. Цѣна сего обемистого тому лише 2 зр., а набути єго можна въ канцеляріи друкарнѣ товариства имени Шевченка.

† Посмертні вѣсти.

Яковъ Стебельскій, емеритованый поборець податковый, батько поета Володимира; Романа прокуратора у Львовѣ; Ярослава радника суду въ Краковѣ и Петра профессора університету львôвского, померъ 23 с. м. въ Лопатинѣ проживши 88 лѣтъ. — Въ реґістратурѣ Намѣстництва померъ вчера нагло Дмитро Дацьковъ, возьный, батько 3 дѣтей. Знимавъ акты зъ полиць и наразъ упавъ на землю неживый. Смерть була наслѣдкомъ удару серцового. — Баронъ Александеръ Василько Серетскій, тайный радникъ, бувшій краєвый маршалокъ Буковины, провôдникъ Румунôвъ въ буковиньскôмъ соймѣ, померъ нагло въ Берґометѣ на Буковинѣ.

Господарство, промыслъ и торговля

Станъ урожаѣвъ. Въ Бобрецкôмъ тому 10 днѣвъ станъ урожаѣвъ не представлявъ ся корисно. Кукуруза и картофля середна. Въ Бродскôмъ пшениця и жито дало по 10 кôпъ зъ морґа. Картофля була марна и починає гнити. Въ Чесановскôмъ пшеници дали по 10 кôпъ зъ морґа по 75 клґр., жито по 10 кôпъ пересѣчно по 65 клґр. Картофля и паша дуже добра. Въ Добромильскôмъ нема нѣякого хôсна зъ засѣвôвъ; все знѣвечила слота и повени. Въ Городецкôмъ збôже на помети и картофлѣ гниють. Земля така мокра, що возомъ ѣхати годѣ. Въ Ярославскôмъ такъ само; неврожай великій. Въ повѣтѣ лѣскôмъ, львôвскôмъ, мостискôмъ, перемыскôмъ, перемышляньскôмъ загальне нарѣкане на послѣдні слоты. Нѣ збôжа нѣ пашѣ. Таке саме нещастє и въ повѣтѣ руденьскôмъ, самбôрскôмъ, станиславôвскôмъ и товмацкôмъ. Въ збаразкôмъ банатка дала вôдъ 6 до 10 кôпъ, анґлійска 10 до 13 кôпъ; жито 4 до 7 кôпъ, намолотъ лихій. Картофлѣ досить добрі, паша такожь. Въ Золочѣвскôмъ пшениця дала до 15 кôпъ зъ морґа, инше збôже на пакосахъ и на пни. Картофлѣ и паша середні. Скрôзь робôтника бракує. Такимъ способомъ загальный станъ урожаѣвъ зовсѣмъ невôдрадный.

ТЕЛЕГРАМЫ.

Вѣдень 25 серпня. Розрухи на Фаворітенъ вчера вже не повторили ся. Були ще малі збѣговиска, але люде заразъ розходили ся, скоро ихъ поліція до того завôзвала. Арештовано трохъ людей. Вечеромъ о 9 год. бувъ вже повный спокôй.

Вѣдень 25 серпня. Приѣхавъ тутъ кн. Фердинандъ болгарскій и ѣде дальше до Кобурґа на похоронъ кн. Ернеста ґоттайско-кобурґского.

Будапештъ 25 серпня. Budap. Corr. доносить зъ урядового жерела, що въ послѣднôй добѣ було въ мармароскôмъ комітатѣ 42 выпадкôвъ занедужаня а 21 выпадкôвъ смерти на холеру.

Берлинъ 25 серпня. Вчерашні вечерні ґазеты доносять, що въ моабітскôмъ шпитали сконстатовано у двохъ доньокъ якогось корабельника азійску холеру.

Петербурґъ 25 серпня. Въ Москвѣ було вôдъ 15 до 18 с. м. 171 выпадкôвъ занедужаня а 74 выпадкôвъ смерти; въ Орли вôдъ 6 до 12 с. м. 647 выпадкôвъ занедужаня а 213 выпадкôвъ смерти; на Подôлю вôдъ 30 липня до 12 серпня 1178 занедужань а 423 выпадкôвъ смерти; въ доньскôй области вôдъ 15 до 19 с. м. 448 занедужань а 202 выпадкôвъ смерти. Въ Петербурзѣ бувъ оденъ выпадокъ пôдозрѣного занедужаня.

Неаполь 25 серпня. Страйкъ вôзникôвъ ставъ ся загальный. Рухъ трамваю и омнибусôвъ треба було застановити. Въ мѣстѣ склепы позамыкано. Въ кôлькохъ мѣсцяхъ прийшло до бійки и покалѣчено кôлька осôбъ та пôдпалено оденъ вôзъ трамваєвый. Въ однôмъ мѣсци хотѣла розлючена товпа склепъ зрабувати. Для успокоєня народу постановили послы выдати маніфестъ.

Нансі 25 серпня. При будовѣ зелѣзницѣ въ Туль коло Понъ-Сенъ-Венсанъ прийшло межи французскими а италіяньскими робôтниками до великого заколоту, котрый остаточно закôнчивъ ся тымъ, що 50 французскихъ робôтникôвъ застрайкувало, домагаючись вôдправленя працюючихъ зъ ними италіяньскихъ робôтникôвъ.

вплывъ, за то далеко бôльшій на вôдносины економічні.

Кôлько людей въ тыхъ часахъ померло, годѣ такожь знати, загально припускають, що въ цѣлôй Европѣ вымерло якихъ 25 міліонôвъ. Въ однôмъ лишь мѣстѣ, Любецѣ, н. пр. вымерло, кажуть, ажь 80.000 людей. Найбôльше потерпѣли найнизші верствы въ народѣ. Нѣмецкі лѣтописцѣ розказують, що въ 1350 р. не було у Вестфаліи анѣ одного пастуха анѣ одного женця пôдчасъ живвъ, а подôбныхъ вѣстей стрѣчає ся богато изъ рôзныхъ краѣвъ. Наслѣдокъ того бувъ такій, що робôтникъ бувъ дуже подорожѣвъ, а то ще тымъ бôльше, коли вартôсть грошей була дуже значно упала черезъ то, що при выбиваню монетъ уживано чимъ разъ менше золота и срѣбла. Розумѣє ся, що мусѣло тяжко вôдбити ся такожь и на торговли та взагалѣ на всѣй людскôй господарцѣ. Цѣсарь нѣмецкій, Кароль IV., старавъ ся тому зарадити всѣлякими розпорядженями о грошехъ, але не мôгъ нѣчого вдѣяти. Великі купцѣ радили собѣ въ той спосôбъ, що приняли були флюрентиньску золоту монету, котра подъ ту пору мала ще найбôльше постôйну вартôсть, за свою монету до выплаты и зъ того часу пôшли були такъ званй „флюрены". Але дрôбнôй торговли та ремесламъ не прийшло зъ того нѣчого; они чимъ разъ бôльше упадали.

(Конець буде).

Надôслане.

За редакцію вôдповѣдає Адамъ Креховецкій.

Инсераты („оповѣщеня приватнѣ“) якъ для „Народной Часописи“ такъ також для „Ґазеты Львôвской“ принимае лишь „Бюро Дневникôвъ“ Людвика Пльона, при улици Короля Людвика ч. 9, де також знаходить ся Експедиція мѣсцева тыхъ ґазетъ.

С. Спітцеръ у Вѣдни

поручае

Товары камѣннѣ и шамотовѣ.

Плиты бѣлѣ и кольоровѣ. — Насады коминковѣ.
Комплетнѣ уряджeня для стаенъ и оборъ.

На жадане высылаемо катальоґи

заступники для **Галичины и Буковины**

Гамель и Файґель

у ЛЬВОВѢ, улиця Коперніка число 21.

Не треба вдавати ся за границю!

Бо знана але наново уряджена 94

Металічна и бронзôвнича робôтня

пôдъ фірмою

В. УСПЕНЬСКІЙ и В. СКНУРЕЛЬ

у Львовѣ ул. Галицка ч. 15

приймае и выконуе пôсля найновѣйшихъ взôрцѣвъ всяки роботы металічнѣ въ золота, срѣбла, мѣди, мосяжи, цины и т. п., а то: параменты церковнѣ, якъ монстранціѣ, чашѣ, патины, хресты, берла братскѣ, лѣхтарѣ, пушки и рôжнѣ прикрасы; також сальоновѣ знаряды, якъ канделябры, жирандолѣ, грабки, цукернички, тацы, пôдставки, кубки и т. п.

Старѣ предметы вôднавляе т. е. позолочуе, посрѣблюе и ніклюе та перерабляе.

Ручить за довголѣтну тревалôсть.

Цѣны о половину таншѣ, якъ за границею!

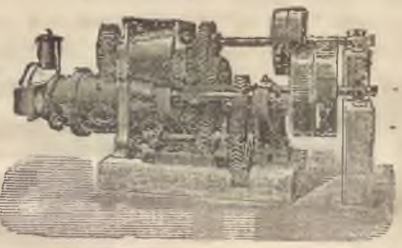
Просимо о численнѣ порученя; выконуемо ихъ на означеный часъ!

Машины до цегольней

для заведень о паровыхъ и ручныхъ машинахъ въ узнаныхъ системахъ и тревалой будовѣ до дешевого выготовленя цеголъ мулярскихъ, фасоновыхъ, дутыхъ, огнетревалыхъ каменѣвъ, руръ дреновыхъ, плытъ на тротуары и подвôря, дахôвокъ, французкихъ цеголъ фальцовыхъ, камѣня вапянного, цементового итд. итд.

Катальоги и свѣдоцтва що до переведеныхъ робôтъ безплатно.

ЛЮДВИКЪ ЄҐЕРЪ

фабрика машинъ **KÖLN EHRENFELD.** 83

СТАРУ

житнѣвку, старку, ратафію, розолісы, лікеры, румы и т. п.

поручае

ц. к. упр. Рафінерія спірітусу, Фабрика руму, лікерôвъ и оцту

ЮЛІЯ МІКОЛЯША

у Львовѣ.

Складъ для мѣста Львова

ул. Коперніка ч. 9. 23

Бюро дневникôвъ и оголошень

Л. ПЛЬОНА

у Львовѣ

улиця Кароля Людвика число 9.

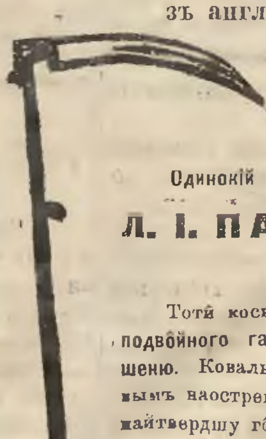
приймае

абонаментъ на всѣ дневники

по цѣнахъ оригінальныхъ.

Косы зъ маркою сѣчкарня

зъ англійскои срѣбнои стали

посылае громадамъ и поодинокимъ господарямъ въ довôльнôй довготѣ **пôдъ ґваранцією** за кожду штуку. Єсли коса не буде такъ добре косити, якъ я обѣцюю, то перемѣнюю косу 5—6 разôвъ.

Одинокій складъ фабричный для Австро-Угорщины

Л. І. ПАТРАХЪ въ СТРЫЮ

въ Галичинѣ

Тотѣ косы суть свѣтовои славы задля своеи легкости подвôйного гарту, легкого замаху и вытрималости въ ношеню. Ковальце выдержуе кôлька днѣвъ. За одноразовымъ наостренемъ можь косити 120 до 150 крокôвъ, навѣть найтвердшу гôрску траву.

Довг.:	62	65	70	75	80	85	90	95	100	105	110	115	120 цтм.
Цѣна:	1·00	1·05	1·10	1·20	1·30	1·40	1·50	1·60	1·70	1·80	1.90	2·00	2·20 зр. ав.

Марморовый камѣнь до остреня косы.

Довгота стм.	18	21	22	25	въ кôнци звычайнѣ бруски мармор.
Цѣна за штуку кр.	30	35	38	40	16 кр

Посылка найблившою почтою лише за готôвку або послѣплатою.

Осторога передъ фалшôвниками. Правдивѣ Патраха косы суть лише тотѣ, котрѣ мають марку охоронну **сѣчкарня** (докладну пôсля повыспого взôрця) якъ також **выбиту фірму L. J. Patrach.**

Вôдбирати можь лишь впростъ вôдъ **Л. І. Патраха въ Стрыю** (Галичина).

Вôдъ 10 кожда одинацята даромъ и одинъ камѣнь 1

Поручае ся

торговлю винъ ЛЮДВИКА ШТАДТМІЛЛЬЕРА у Львовѣ. 9

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.